

A hivatásos hadtáp-tiszthelyettes képzés néhány kérdéséről

Dr. Csabai Károly ezredes, a hadtudományok kandidátusa

Az emelt szintű hivatásos hadtáp tiszthelyettes képzés bevezetésétől lassan két év telt el. Ez az idő elegendő alapot nyújt ahhoz, hogy összegezzük a szerzett tapasztalatokat és a követelmények, valamint azok alapján ajánlást tehessünk a képzés hatékonyabb végrehajtása érdekében.

A hivatásos tiszthelyettes képzés tulajdonképpen felfogható egy olyan ciklusnak, amely a pályára irányítással kapcsolatos tevékenységgel kezdődik és a felvételi eljáráson – a 2 éves bázisképzésen – keresztül a fiatal tiszthelyettesekkel való szoros kapcsolattartásig tart. A továbbiakban ezen kérdések köré kívánjuk csoportosítani mondanivalónkat.

A pályára irányítással kapcsolatos tevékenységről

A hivatásos hadtáp tiszthelyettes felvételre jelentkezők összetételének vizsgálata során arra a következtetésre juthatunk, hogy azok túlnyomó része fizikai dolgozó, részben már polgári szakképzettséggel, részben azt megszakítva. Igen kis részük – néhány százalék – az, aki érettségizett.

Ez önként adja azt a megoldást, hogy legalábbis a jelen időszakban a közvetlen pályára irányító, a hivatásos tiszthelyettes hivatást propagáló tevékenységet elsősorban a szakiskolák, bizonyos ipari üzemek körében célszerű végezni. Az idén májusban lefolytatott felvételi eljárás folyamán például előfordult az is, hogy az egyébként elfogadható értéket elért felvételiző szakipari hallgatók a honvédelemről, a néphadseregről csak igen kismérvű ismeretekkel rendelkeztek. Itt adódik az első lehetőség a fokozottabb ismeretterjesztésre, a katonai hivatás megismertetésére. Jó lehetőséget jelent ezen a téren a kiképző bázisok részére kijelölt bázis-iskolák tervezett kiterjesztése, a polgári szakképzettséget biztosító iskolákkal való kapcsolat kiépítése is.

Véleményünk szerint ezen a téren a kiképző bázisok KISZ-szervezetei igen nagy segítséget nyújthatnak.

A pályára irányítás hatékonyabbá tételét jelentheti a fenti közvetlen, a felvételt megelőző felvilágosító tevékenység mellett – egy hosszabb távú, már az általános iskola utolsó VII., VIII. osztályában kezdődő felvilágosító tevékenység, amely lehetővé tenné, hogy a hivatásos katonai pálya iránt kedvet érző fiata-

lok közvetlenül jelentkezhetnének a hivatásos katonai pályára. Ez esetben azonban feltehetően általánossá válna az a gyakorlat, ami egyes katonai szakképzettségekben csak most kezdődik kísérleti jelleggel, hogy a hivatásos tiszthelyettesi pályára jelentkező fiatal 3–4 éves képzés során részesül tiszthelyettes képzésben, s egyidejűleg szerez megfelelő polgári szakképzettséget. Ez a megoldás nyilvánvalóan növeli a képzés idejét és ezzel együtt a képzés költségeit, anyagi, személyi kihatásait, de igen nagy előnye, hogy a hivatásos tiszthelyettes pályára jelentkező fiatalok az általános iskola elvégzése után, megszakítás nélkül folytathatnák tanulmányaikat az általuk választott szakon, s ezáltal 18 éves korukra rendelkeznének a hivatásos tiszthelyettesekkel szemben támasztott követelményekkel. Ezen megoldás mellett továbbra is élni lehetne a jelenlegi, 17–18 éves jelentkezési rendszerrel, de ennek aránya és hatékonysága idővel feltehetően csökkenne.

A felvételi eljárásról

A hadtáp szakra jelentkező fiatalok száma az utóbbi 3 évben csökkenő tendenciát mutat. Ha ehhez hozzávesszük a más szakra jelentkezett, de oda fel nem vett, s hozzánk átirányítottak, ez a szám valamelyest növekszik, azonban ez nem áll arányban a felvettek számával. Ennek oka főleg az, hogy ezek a fiatalok eredetileg összefegyvernemi, harckocsizó, tüzér, híradó stb. szakot választottak, arra programozták be magukat, s amikor a képességvizsgálatok, vagy az egészségügyi vizsgálat során a választott szakra való alkalmatlanságuk kiderült, másod- vagy harmadsorban kerültek a hadtáp felvételi bizottság elé.

A felvételi bizottság több éves tapasztalata azt bizonyítja, hogy a hadtáp szakra jelentkezettek egy része, az átirányítottaknak pedig túlnyomó többsége nem ismeri a „hadtáp”, főleg az „általános hadtáp” szak lényegét, sőt még az egyes szolgálati ágak – egészségügy, üzemanyag-szolgálat kivételével – feladatkörét sem.

Ez részben a már fentebb említett kellő felvilágosító tevékenység hiányára vezethető vissza. Még a hivatásos tiszthelyettes pályára irányításra kiadott kézikönyv is pontatlan, mivel a hadtáp szakok között nem tünteti fel az általános hadtáp és az üzemanyag szakot, ugyanakkor tartalmazza az elhelyezési szolgálatot, pedig már 1973 óta erre nincs felvétel. Másrészt ennek oka pedig abban keresendő, hogy az általuk olvasott kiadványok között szintén sajnos elég kevés a hadtápbiztosítást, főleg azok egyes ágazatait vizsgáló, elemző tanulmány. Márpedig egy életre szóló hivatást igen nehéz kellő ismeretek hiányában „életreszólóan” választani. Sajnos ez is oka lehet annak, hogy később, esetleg már az iskola falai között, a szolgálatot kissé jobban megismerve csalódás keletkezhet egyes hallgatókban, vagy a már felavatott fiatal tiszthelyettesek némelyikében.

A felvételi eljárás során igen jelentős helyet foglal el a képességvizsgálat. Az alapvetően pozitív tapasztalat mellett azonban célszerű ügyelni arra is, hogy a jelölt által elért pontszám összege milyen részekből tevődik össze. Ha pl. a 6–8 pontból 3–4-et a fizikai állóképesség tesz ki, akkor célszerű külön vizsgálni, hogy a többi részterületen elért pontarány elegendő feltételt biztosít-e a tiszthelyettes képzés sikeres végrehajtásához.

A felvételi eljárás során, a már említett képességvizsgálat mellett alapvető jelentőséggel bír a jelentkező hivatásos szolgálat iránti készsége, a választ-

ható szak helyes kiválasztása, a jelentkező katonai szolgálatra való alkalmasságának megítélése.

A hivatásos szolgálat iránti készség, akarat fokának felmérése érdekében már 1974-ben is, és ez évben is alkalmaztuk a felvételi bizottsági beszélgetést megelőző „információs szolgálat”-ot. Ennek lényege, hogy fiatal kiképző tiszttiszthelyettes, esetleg másodéves tiszthelyettes hallgató a hadtáp szakra jelentkezők között ismerteti a tiszthelyettes iskola napirendjét, szolgálati élet- és munkakörülményeit (pl. 1974-ben, amikor nálunk volt a tiszthelyettes-felvétel, még be is mutattuk nekik a körleteket), kötetlen beszélgetés formájában válaszolnak a jelöltek kérdéseire. A felvételi bizottság ezen előzetes formáció birtokában már gördülékenyebben végezheti tevékenységét.

A jelentkezők szolgálati ágankénti elosztása a már fentebb említett nem elég széles körű ismeretterjesztés következtében elég bonyolult feladatot jelent. Aránylag nem sok azoknak a száma, akik már kiforrott elhatározással jelentkeznek. Többnyire hallomásból, ismerősök tájékoztatása alapján választanak szakot. A felvételi bizottság feladata, hogy a jelentkező előző foglalkozása, szakiskolája, iskolai tantárgy eredményei alapján tegyen ajánlatot a jelölteknek, akik azt többnyire el is fogadják. A jelölt katonai szolgálatra való alkalmasságának megítélése még az előzetes információ ellenére sem könnyű feladat. A beszélgetés során kell tisztázni, hogy a jelölt mennyire érez hajlamot a katonai szolgálat – sajnos zömében ekkor még szinte a tiszthelyettes iskola lehetősége lebeg a jelölt szeme előtt – várható nehézségeinek elviselésére. Olyan főbb kérdések köré csoportosítjuk a beszélgetést, mint a parancs, engedelmesség, a 24 órás szolgálat tartalma, a tiszthelyettesek irányító-nevelői tevékenysége, családtól való távollét elviselése stb. Az eddigi tapasztalatok alapján igen kedvezőnek a kollégiumok, bentlakásos ipari szakiskolák hallgatóinak e kérdésekhez való pozitív hozzáállása.

A felvételi eljárás igen odaadó, felelősségteljes tevékenységet igényel a felvételi bizottság tagjaitól, hisz általuk kerül kiválasztásra az az állomány, akikre a következő 2 évben a bázisképzés folyamán az egész kiképző bázis oktató-nevelő tevékenységének irányulnia kell, hogy a felvettek közül minél többen kerülhessenek tiszthelyettesi avatásra.

A bázisképzésről

A felvett tiszthelyettes hallgatók – hála a vonatkozó utasításoknak, az e célra fordítható anyagi erőforrásoknak – 1973 ősze óta kiemelt színvonalú elhelyezésben, ellátásban és egyre javuló színvonalú oktatásban, nevelésben részesülnek. A bázisképzés közel 2 éves tapasztalatai azonban azt mutatják, hogy részben a pályára irányítás, a felvétel már fentebb vázolt körülményeinek, zömében azonban a bázisképzés még nem teljesen kiforrott rendjének, módszerének következtében a felvett és felavatott tiszthelyettes hallgatók aránya nem egyértelműen emelkedő tendenciájú.

Ezt mutatják a számszerű összevetések is. Így például 1974-ben a felvettek 52⁰/₀-a, 1975-ben előreláthatólag 54⁰/₀-a kerül avatásra.

A nagymérvű lemorzsolódás okainak feltárása, elemzése meghaladja egy tanulmány lehetőségeit, de a téma vizsgálatának teljesebbé tételéhez célszerűnek látszik néhány tényező felvázolása.

Az első ilyen ok lehet a már említett, a pályára irányító tevékenység hiányos volta, melynek következtében sokan hivatkoznak arra, hogy a tiszthelyettes képző bázison jöttek rá arra, hogy rosszul választottak, inkább visszatérnek a már megszerzett, vagy abba hagyott szakmához.

A másik okként számításba jöhet, hogy a felvételi eljárás során nem kaptak egyértelmű tájékoztatást a választott hivatás, szak, sőt a tiszthelyettes képző bázis életéről, követelményeiről – ami egyeseknél csalódáshoz vezetett (előfordult, hogy meg nem adott eltávozás, vagy az élenjáró cím elvesztése stb. elegendő volt a sorállományba helyezési kérelemhez).

A harmadik ok már egyértelműen a tiszthelyettes hallgatókkal való foglalkozás, bánásmód visszasságaiban keresendő. Ennél a kérdésnél azonban célszerű hosszabban is elidőzni.

A tiszthelyettes hallgatókkal való bánásmód jellegét alapvetően az oktató-nevelő állomány oktató-nevelő tevékenységének színvonala határozza meg. A 17–18 éves fiatalok bevezetése a katonai szolgálat rendjébe kellő felkészültségű parancsnoki, politikai és oktató állományt, jól működő párt- és KISZ-szervezeteket igényel.

A parancsnoki állomány kialakítását nagyban nehezíti, főleg újonnan szervezett kiképző bázisoknál, a káderhiány. Ez adódhat abszolút hiányból (pl. csak századparancsnok van, helyettes beosztás nem kerül feltöltésre), a rendelkezésre álló parancsnoki állomány egy részének parancsnoki feladatokra való felkészültségének hiányából, s mindezt még fokozhatja a parancsnoki állomány kiválasztásával kapcsolatos követelmények nem eléggé tisztázott rendje is. Az utóbbival kapcsolatban pl. milyen képesítésű tisztekből célszerű a parancsnoki állományt feltölteni? Egyesek szerint a hadtáp tiszthelyettes kiképző zászlóaljnál: a zászlóaljparancsnoki, századparancsnoki beosztást célszerű hadtáp, sőt az adott szolgálati ág tisztjeivel, legfeljebb a századparancsnok-helyetteseket összefegyvernemi tisztekkel feltölteni. Ennek célszerűségét a tiszthelyettes hallgatók hadtáp vagy adott szakág szerinti hivatásszeretetre való nevelése indokolná. Mások szerint e beosztásokat célszerű összefegyvernemi képzettségű tisztekkel feltölteni, mert a zászlóalj-, századparancsnok a hallgatók katonai felkészítését, parancsnoki képességeinek kialakítását végzi, a hadtáp- vagy adott szolgálat szerinti hivatástudatra való nevelés az oktatói állomány feladata. A kérdésben megnyilvánuló fenti véleményeltérések is jól mutatják a tiszthelyettesképzésben meglévő nehézségeket. Ha ehhez még hozzátesszük, hogy a parancsnoki beosztásokban általában csak fiatal vagy eddig nem parancsnoki beosztásban levő tisztek kerültek, akkor már érzékelhető a tiszthelyettesképzést nehezítő egyik problémakör lényege. Olyan zászlóalj- vagy századparancsnokkal elérni a tiszthelyettes-hallgatók szabályzat szerinti, napirend szerinti, szolgálati élet- és munkarendre nevelését, aki azelőtt nem volt ilyen beosztásban, vagy nem is ilyen képzésben részesült, hallatlan nehéz és sok, a tiszthelyettes-hallgatóknál lecsapódó problémákkal terhelt feladat. Ez utóbbi vezethet azután oda, hogy a tiszthelyettes hallgató nem elég fokozatosan kerül beillesztésre a katonai szolgálatba, vagy nem foglalkoznak vele kellően a kisebb fegyvelemsértésekre nem mutatnak rá azonnal, s vezethet ez később súlyosabbra (önkényes eltávozás, szol-

gálati hely elhagyás, előljáró vagy szolgálati személy elleni erőszak stb.), sőt vezethet oda, hogy a tiszthelyettes-hallgatót sérelem érheti a kellő előljárói gondoskodás elmaradásából. A fentiekén túl a kellő felkészültségű parancsnoki állomány biztosítását még az is szükségessé teszi, hogy a hadtáp tiszthelyettesek zöme (általános hadtáp, szállító, egészségügyi) parancsnoki beosztásokba kerüljenek, így parancsnokká nevelésük elsődleges feladat. Ezt a képzés 2 éve alatt gyakorló parancsnoki beosztásokban csak akkor tudják végrehajtani, ha erre azokat már kellően felkészült parancsnoki állomány készíti fel.

A kellő felkészültségű parancsnoki állomány tiszthelyettes bázisokra való biztosítását szolgálja, ha az alegységparancsnoki beosztásba a tiszthelyettesi állomány súlyának megfelelően már a csapatoknál bevált, sőt kiváló alegységparancsnoki címet is elnyert tisztek kerülnének kinevezésre.

A tiszthelyettes hallgatói állomány hadtáp- és adott szakszolgálati beosztásra való felkészítése az oktatói (kiképző) állomány aktív közreműködése nélkül nem oldható meg. Az oktatói állomány tevékenységében is igen nagy jelentősége van a fokozatosság érvényesülésének. Az ő feladatuk elsősorban, hogy a tiszthelyettes-hallgató a választott szolgálati ágat megismerje, fokozatosan megszeresse és elsajátíthassa a beosztásának ellátásához szükséges ismereteket, gyakorlati jártasságot.

Az oktató állomány tevékenységében kezdettől fogva igen fontos feladatot jelent a tiszthelyettes hallgatók adott beosztásra való felkészítése. Ezt célozzák az Összkövetelményi Programokból kiírt kibocsátási (2 éves) és adott félévben pedig a féléves követelmények kifüggesztése, a saját beosztás helyének, szerepének, más szolgálati ágakkal, tagozatokkal, beosztásokkal való kapcsolatoknak szemléltető bemutatása, a tantermek, kabinetek fenti célok szerinti kiépítése. A felkészítés során igen nagy jelentőséggel bír az elméleti-gyakorlati foglalkozások helyes arányának kialakítása, tantárgyanként, de még foglalkozási naponként is. Az a célszerű, ha a tiszthelyettes hallgató az elhangzott szakelőadás után, vagy már alatta gyakorlatban is feldolgozhatja az adott témát, azaz a céllal, hogy meghatározott időre végre hajthassa az előírt normagyakorlatokat. A tiszthelyettes hallgatói állomány felkészítése főleg az első évfolyam időszakában nagy türelmet igényel. Az előadások logikai felépítésén, a hallgatók színvonalának megfelelő nyelvezetén, a rendelkezésre álló oktatás-technikai eszközök alkalmazásán túl szükségessé válhat a hallgatók jegyzetelési készségének, egyéni tanulási módszerének megismerttetése, elsajátíttatása is.

Az oktatás-nevelés egységét legteljesebb mértékben az osztályfőnökök valósíthatják meg, ők azok, akik a viszonylag nem nagy létszámú szakágankénti szakaszok személyi állományával legtöbbet kell foglalkozniuk, velük együtt legyenek. Ennek előfeltétele, hogy olyan, erre a feladatra elhivatottságot érző tiszteket célszerű osztályfőnökként megbízni, akik a szakágnak megfelelő elméleti-gyakorlati felkészültséggel, jártassággal és kellő pedagógiai gyakorlattal rendelkeznek, s akik nem sajnálják az időt az egyes hallgatókkal való foglalkozásra, elbeszélgetésre, még, ha az sok esetben – a kötelező jellegű foglalkozások miatt – csak késő délután, vagy esetenként este valósítható is meg. Az a célravezető, ha az osztályfőnök az általa tartott órákon, osztályfőnöki foglalkozásokon túlmenően aktívan részt vesz saját szakasza politikai, kulturális, sport, társadalmi munka stb. rendezvényein, s azokat is felhasználja hallgatóinak nevelése érdekében. Ilyen esetben természetesen a „többet, a túlmunkát” célszerű más módon

is honorálni, illetmény-előresorolás, jutalmazás, sőt az érintett alosztályvezető és a zászlóaljparancsnok között történt egyeztetés alapján még a „rugalmas munkakezdés” módszerének alkalmazásával is. Az elmúlt év tapasztalatai a fenti módszer szerint dolgozó osztályfőnökök tevékenységének hasznosságát egyértelműen bizonyították.

A tiszthelyettes hallgatói állomány világnézeti nevelésében, jövődó parancsnoki felkészítésében döntő jelentőséggel bír a szükséges ideológiai ismeretek megszerzése, helyes a hivatásos tiszthelyetttessel szemben állított erkölcsi-politikai tényezők kialakítása. Ezt a nagy jelentőségű tevékenységet a parancsnoki és szakoktatói állománnyal szoros egységben a társadalomtudományi oktatói állomány, a zászlóalj politikai apparátusa, a párt- és KISZ-szervezetek végzik. Ezen tevékenység köréből – a teljesség igénye nélkül – csak néhányra kívánjuk a következőkben irányítani a figyelmet:

– az első ilyen igen lényeges feladat már a felvételi vizsgák során jelentkezik, a felvételre kerülő állomány politikai ismeretei színvonalának, KISZ-munkában való jártasságának felmérése, amely kezdeti alapot képezhet a társadalomtudományi oktatás előkészítéséhez, a KISZ-szervezetek, különböző kulturális és sportkörök beindításához;

– a második fontos feladat a beérkező állomány fogadása, katonai életrendbe való beillesztésének előkészítése. Az ünnepléses fogadtatáson, fegyverátadáson kívül igen lényeges az, hogy a hallgatók már az alapkiképzés időszakában megismerjék a katonai szolgálattal kapcsolatos alapvető tudnivalókat (kötelességek, jogok), hogy a Katonai Eskü letétele után már esküt tett katonákként végre tudják hajtani a rájuk háruló feladatokat. Ezt az ismertetést célszerű a kötelező foglalkozásokon túlmenően az alegységparancsnoki, politikai és az oktatói állomány (főleg társadalomtudományi és osztályfőnökök) által elvégeztetni, amely egyben lehetőséget ad a hallgatók elsődleges megismeréséhez is;

– a Katonai Eskü letétele után kezdődő – tulajdonképpen a tiszthelyettesi hivatásra, beosztásra való felkészítés közel 2 éve alatt kell elsajátíttatni a hallgatói állománnyal az előírt politikai ismereteket, kialakítani azokat a jellemző vonásokat, képességeket, amelyek alkalmassá teszik őket alegységek vezetésére. Mindez csak tervszerű politikai nevelő munkával, a nevelő állomány odaadó tevékenységével, aktív KISZ-élettel, ezen belül kulturális és sportszakkörök, és még sok más irányú tevékenységgel érhető el. Ez utóbbit szolgálják pl. a kijelölt szakiskolákkal, üzemekkel való intenzív kapcsolat, a KISZ-szervezésében végrehajtott kirándulások stb. is. Ezt segítheti elő a kiképző bázison tanuló, már egyetemet végzett tartalékos tiszt-jelöltek bevonása a hivatásos tiszthelyettesek között folyó felvilágosító munkába is.

A hivatásos tiszthelyettes hallgatók felkészítése a bázisképzés 2 éve alatt a parancsnoki, politikai, az oktató állománytól igen nagy szeretettel, az ügy iránti odaadást, róluk való gondoskodást igényel. A hallgatókkal foglalkozó állomány ezt csak úgy tudja megoldani, ha saját maga is fejleszti tudását, növeli pedagógiai ismeretét, jártasságát és idejének egy bizonyos részét a hallgatók között töltve ismeri azok problémáit, hangulati tényezőit. Fordult már elő, hogy megismerve a hallgatók közötti leszerelési szándékot az időbeni közbelépés eredményeként a hajlam csökkent s értékes fiatalokat sikerült megtartani a tiszthelyettesi hivatásnak. Az oktatói és hallgatói állomány közös, együttes tevékeny-

ségét segítik elő az olyan rendezvények is, ahol lehetőség nyílik együttes tevékenység felmérésére. Ilyenek pl. a „legjobb hallgatói század, szakasz”-mozgalmak, a hallgató- és oktatói állomány bevonásával lefolytatott „kiváló-élenjáró értekezletek”, a már említett kulturális, sportrendezvények; katonai téren pedig kétségtelenül igen jelentősek a komplex gyakorlattal záródó gyakorlati foglalkozások.

Ezek közül is kiemelkedik az évenként lefolytatásra kerülő úgynevezett „zárógyakorlat”, ahol a hadtáp tiszthelyettes hallgatók majdani beosztásukban szerepelve számot adnak a 2 éves bázisképzés eredményeiről. A gyakorlat folyamán mindenki saját szakképzettségének és az általa elsajátított beosztásnak megfelelően kerül beosztásra. Ez lehetővé teszi, hogy a végzős hallgatók pl. egység raktárvezetői, az első évfolyam hallgatói pedig pl. egység raktárkezelői beosztásban szerezzenek gyakorlati tapasztalatokat. A zárógyakorlatok ezen kívül lehetőséget adnak arra is, hogy a tiszthelyettes kiképző zászlóalj, századok parancsnokai, politikai állománya eredeti beosztásában ténykedve gyakorlatot szerezhessen az év során lefolytatott parancsnoki kiképzés tematikáiban, a zászlóalj, század harcának tervezésében, szervezésében, vezetésében. Az ilyen zárógyakorlatok az oktatói állomány számára is hasznos tapasztalatszerzési lehetőséget jelentenek, mert az oktatót végző szaktisztai állomány az egység megfelelő szolgálatiág-főnökeként ténykedhet és így évről évre növelheti gyakorlati jártasságát. A zárógyakorlat teljesebbé tétele érdekében célszerű lehet abba más, a hadtápbiztosításban érintett kiképző bázisok tiszthelyettesi állományát, sőt esetleg a katonai főiskolák végző hallgatóinak egy részét is bekapcsolni a teljes mértékben gyakoroltatásra, lehetőséget teremtve ezáltal az együttműködés, a kapcsolattartás kezdeti kialakításához is.

A kiképző bázis kapcsolata a felavatott fiatal tiszthelyettesekkel

A hivatásos tiszthelyettes képzés a tiszthelyettes-hallgatók ünnepélyes tiszthelyettesi avatásával gyakorlatilag befejeződik. A kiképző bázisok azonban ki nem mondott, le nem írt szabályok szerint nemcsak avatásig, hanem még az azt követő néhány évig is kell, hogy felelősséget érezzenek az általuk kibocsátott tiszthelyettesekért.

Ez a felelősség egyrészt a fiatal tiszthelyettesek tevékenységének további figyelemmel kísérésében, a bázissal való kapcsolattartásban nyilvánul meg. Másrészt időszakonként megrendezésre kerül a végzett tiszthelyettesek konferenciája, ahol a fiatal tiszthelyettesek elmondják tapasztalataikat, problémáikat, ez egyben hasznos segítséget jelent a most folyó tiszthelyettes képzéshez is. A májusban megtartott értekezleten pl. fiatal tiszthelyettesek beszámoltak arról, hogy a csapatoknál igen nagy szeretettel fogadták őket, felkészültségük alapvetően lehetővé teszi a beosztásukkal kapcsolatos feladatok elvégzését. Ugyanakkor felvetették azt is, hogy a bázisképzés időszakában még több gyakorlati foglalkozásra, gyakoroltatásra van szükség, továbbá bizonyos fokú feszültséget okoz a csapatoknál az, hogy a hadtáp tiszthelyettesek illetménye más tiszthelyettesi beosztásokhoz viszonyítva alacsonyabb.

Ugyancsak a fiatal hivatásos tiszthelyettesek értekezletén, de a kiváló és élenjáró hivatásos tiszthelyettesek értekezletén is felvetődött az, hogy a múlt

évben bevezetett polgári szakmunkás (pl. bolti eladó) képesítés megszerzése egyes területeken nem elég vonzó, főleg, ha összevetjük egyes hivatásos tiszthelyettes hallgatók által még a hivatásos tiszthelyettes iskolára való jelentkezés előtt megszerzett szakiskolai képesítés értékével. Célszerű lenne ezen a téren is tovább lépni, s a jelenleginél átfogóbb, a fiatal tiszthelyetteseket vonzóbb megoldást találni.

Sok fiatal hivatásos tiszthelyettes foglalkozik azzal a gondolattal, hogy a tiszthelyettesi avatás után megkezdje, vagy befejezze a már korábban megkezdett középiskolai tanulmányait, leérettségizzen és ezzel lehetőséget teremtsen a tiszti állományba való kerüléshez. A hivatásos tiszthelyettesi pálya vonzóbbá tétele, a hivatásos tiszthelyettesek hivatásszeretetének fokozása érdekében célszerű lenne erre is valamiféle megoldást találni, esetleg azzal is, hogy a két- vagy több éves bázisképzés idején már lehetővé tennénk bizonyos tantárgyakban a kezdeti ismeretek megszerzését, hogy az avatás után azt már a jelenleginél kisebb erőfeszítéssel folytathassák, illetve fejezhessék be a középiskolai tanulmányaikat.

Az emelt szintű hivatásos hadtáp tiszthelyettes képzés bevezetése, közel kétéves tapasztalatai alapján egyértelműen beválnak tekinthető. Ugyanakkor számtalan olyan tapasztalat is keletkezett, amelyek megszívlelése, azok alapján bizonyos nevelési-oktatási módszer, eljárás módosítás eszközlése kedvezően befolyásolhatja a hivatásos tiszthelyettes képzés magasabb szinten való továbbfolytatását.